

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Broj: 33/12-5/
EPA 39 XXV
Podgorica, 27. decembar 2012. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa sjednice održane 26. i 27. decembra 2012. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ
O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2013. GODINU

I Pored ministra finansija i pomoćnika u svojstvu predstavnika predlagača, sjednici su prisustvovali i predstavnici: Centralne banke Crne Gore, Državne revizorske institucije, Privredne komore Crne Gore, Montenegro biznis alijanse, Unije poslodavaca Crne Gore, Saveza Sindikata Crne Gore, Unije slobodnih sindikata Crne Gore, NVO - Instituta Alternativa i NVO - „Naša inicijativa“.

U uvodnom obrazloženju, ministar finansija, ukazao je da Predlog zakona o budžetu za 2013. godinu predstavlja prvu fazu fiskalnog prilagođavanja i istakao da je rad na pripremi Predloga zakona, u tekućem makroekonomskom ambijentu bio zahtjevan, uslijed: produženja djelovanja ekonomske krize, slabljenja privrednih aktivnosti, potrebe kontracikličnog djelovanja, kao i naglašenih realnih, fiskalnih i finansijskih rizika. Polazeći od navedenog, najavljeno je da će 2013. godinu obilježiti nastavak recesionih pritisika i rizici koji će se materijalizovati kroz probleme likvidnosti realnog, monetarnog i javnog sektora, kroz ograničavanje dostupnosti finansiranja, uz ujedno pogoršanje uslova kreditiranja, preko nedovoljnosti investiranja i uz visok stepen zavisnosti kako stranih, tako i domaćih investitora. Takođe, istakao je da nedovoljni fiskalni prihodi, iako projektovani u većem iznosu u odnosu na prethodnu godinu, ograničena fleksibilnost javne potrošnje i sve skuplji izvori finansiranja, produkuju budžet sa snažnim ograničenjima i utiču na izbor prioriteta koje je neophodno obezbijediti, a odnose se na: održivost sistema javnih finansija, redovno funkcionisanje svih potrošačkih jedinica, uz pravovremeno servisiranje, kako domaćih tako i međunarodnih obaveza i realizaciju obaveza na planu Evroatlantskih integracija.

Odbor je, konstatovao da je BDP za 2013. godinu procijenjen na 3.493 mil. €, stopa realnog rasta BDP-a 2,5%, stopa inflacije 2,7%, i deficit budžeta na 95.32 mil. € ili 2.7% BDP-a.

Izvorni prihodi budžeta u 2013. godini planirani su u iznosu od 1.161,80 mil. € što čini 33,26 % projektovanog BDP-a i veći su za 1.02% u odnosu na Rebalans budžeta za 2012. godinu. Najveći izvor prihoda planiran je od poreza, što je za 3,5% manje u odnosu na Rebalans budžeta za 2012. godinu i iz doprinosa, 9,2% više u odnosu na 2012. godinu.

Nivo izdataka planiran je u iznosu od 1.257.12 mil €. U odnosu na klasifikaciju izdataka, tekući budžet iznosi 599.870.760,72 € i viši je za 0,6% u odnosu na Rebalans 2012, budžet fondova 591.606.776,27 € i veći je za 2,8% u odnosu na Rebalans 2012, kapitalni budžet

65.639.000,00 € što je za 0,2% više od projektovanih Rebalansom 2012, dok transakcije finansiranja iznose 118.677.132,00 € i manje su za 30,8% u odnosu na Rebalans 2012. godine. U ukupnim izdacima najveće učešće imaju transferi za socijalnu zaštitu, 4,2% više u odnosu na Rebalans 2012, dok su izdaci za bruto zarade 1,5% manji u odnosu na Rebalans budžeta države za 2012. godinu. Javna potrošnja u 2013. godini planirana je u iznosu od 1.375,8 mil. €, što čini 39,4% BDP-a.

Iznos zaduživanja projektovan je na nivou od 250 mil €, i niži je u odnosu na Rebalans 2012 godine, kada je iznosio 308 mil €. Izdaci za kamate su za 28,2% viši u odnosu na Rebalans 2012 godine. Predlogom zakona o budžetu za 2013. godinu planirano je izdavanje garancija vrijednih 66,2 mil €. Državni dug je predviđen na nivou od 1.904 mil €, odnosno 54,51% BDP-a i 170 mil € je viši u odnosu na iznos projektovan Rebalansom budžeta za 2012. godinu.

II U cilju racionalizacije rasprave, gosti su bili u prilici da tokom 10 minutnog izlaganja iskažu svoje viđenje Budžeta države za 2013. godinu. Rasprava se, između ostalog, odnosila na: nedovoljan iznos opredijeljenih sredstava za NVO, nedovoljna socijalna davanja; potrebu jačanja sistema unutrašnje kontrole u javnom sektoru; realnost projekcija povećanja prihoda i pojavu novog rizika koji se odnosi na otplatu javnog duga. Takođe, su postavljena pitanja koja su se odnosila na: potrebu izmjene procedura u procesu donošenja budžeta države, dalji razvoj programskog budžeta, borbu protiv sive ekonomije, potrebu rasterećenja privrede, povećanje sredstava Fondu rada, sprovođenje politike zarada shodno sklopljenim sporazumima između sindikata i Vlade, uticaj Kombinata aluminijuma na privredne tokove, stanje u bankarskom sektoru, strane direktne investicije, itd.

Predstavnik Državne revizorske institucije obavijestio je Odbor da ova institucija, koja u skladu sa članom 6 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji prilikom donošenja budžeta Crne Gore daje Skupštini pregled svojih saznanja u odnosu na Predlog zakona o budžeta za 2013. godinu, nije u mogućnosti da da mišljenja o navedenom aktu, jer joj isti nije dostavljen.

III Rasprava na Odboru bila je fokusirana na pitanja koja su se odnosila na: realnost projekcije BDP-a i Budžeta za 2013. godinu, kao i ostvarivost stope rasta od 2,5%; korektivne mjere u slučaju neostvarivanja Budžeta za 2013. godinu sagledavanjem mogućnosti: proširenja poreskog obuhvata, povećanja indirektnih poreza, uvođenja progresivnog oporezivanja i oporezivanja finansijskih transakcija; potrebu naplate poreskog duga i uvođenje nove mogućnosti naplate imovinom poreskog dužnika; stanje depozita države; iznos sredstava predviđenih za javni servis RTCG; nedovoljan iznos sredstava za obrazovanje; mogućnost prikupljanja prihoda kroz legalizaciju neformalnih objekata, odnosno objekata sagrađenih bez građevinske dozvole; efekte stranih direktnih investicija; planirani prihod od turizma; sužavanje kreditnog potencijala u bankarskom sektoru koji se negativno reflaktovao na realni sektor ugrožavajući likvidnost privrede; rizik od povećanja i mjere za suzbijanje sive ekonomije, kao i mjere jačanja kadrovskih i institucionalnih kapaciteta u cilju efikasnije registracije, kontrole i naplate prihoda; zaštitu materijalno ugroženih slojeva stanovništva kroz dodatne subvencije; primjenu Zakona o javnim nabavkama sa akcentom na sistem monitoringa i kontrole zaključivanja i realizacije ugovora; broj zaposlenih i visinu zarada u javnom sektoru; kapitalni budžet i rekonstrukciju puta Vladimir –Sukobin; ponovno davanje garancija JP Montenegro Airlines ad, itd.

Tokom rasprave bilo je mišljenja da je nastavljen trend smanjenja javne potrošnje u BDP-u; da je iznos sredstava za tehnološke viškove kod Fonda rada trebao biti veći; kao i da, u odnosu na kapitalni budžet nije dovoljno uzeta u obzir komponenta regionalnog razvoja.

Odbor je pozitivnim ocijenio rješenje kojim isplate po osnovu sudskih odluka idu na teret potrošačkih jedinica koje su ih prouzrokovale; kao i transparentan prikaz planiranih garancija, koje su namjenjene projektima razvojnog karaktera.

Na predlog Zakona o budžetu države za 2013.godinu najavljeno je podnošenje amandman.

IV Odbor se u skladu sa članom 137 Poslovnika Skupštine upoznao sa mišljenjem **osam** radnih tijela o visini opredjeljenih budžetskih sredstava za narednu godinu u dijelu oblasti za koju su nadležni. Odbor je konstatovao da su šest radnih tijela (Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu; Odbor za bezbjednost i odbranu; Odbor za rodnu ravnopravnost; Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje; Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje) većinom glasova, podržala Predlog zakona o budžetu države za 2013. godinu, uz određene primjedbe.

- *Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu* predložio je matičnom odboru da razmotri mogućnost povećanja sredstava za potrošačke jedinice: Sudstvo, Tužilaštvo, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Komisiju za spriječavanje sukoba interesa i kvantifikao iznose sredstava.
- *Odbor za rodnu ravnopravnost* iskazao je stav da matični odbor treba da predloži amandman na Predlog zakona o budžetu države za 2013. godinu, kojim će se omogućiti da odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti postane Program u okviru potrošačke jedinice - Ministarstvo za ljudska prava i slobode. Kvantifikovani sadržaj mogućeg amandmana dat je u mišljenju ovog radnog tijela.
- *Odbor za međunarodne odnose i iseljenike* ukazao je da su predložena nedovoljna sredstva Centru za iseljenike, koji treba da kroz razne programe zaštiti interese dijaspore i zatražio od matičnog odbora da razmotri mogućnost povećanja sredstava, ne predlažući visinu i izvor potrebnih sredstava dok je
- *Odbor za ljudska prava i slobode*, takođe, ocjenio da predložena sredstva u okviru potrošačkih jedinica Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore nijesu dovoljna.

U odnosu na navedene predloge, Odbor se nije odlučio za podnošenje amandmana.

Odbor je, nakon izjašnjavanja, sa sedam glasova „za“ i četiri glasa „protiv“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Zoran Jelić.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović